

DIVAN ŞİİRİNDE

MESHUR BEYİTLER

YASİN MAHİR KOCATÜRK

VASFİ MAHİR KOCATÜRK

DİVAN ŞİİRİNDE
MEŞHUR
BEYİTLER

EDEBİYAT YAYINEVİ
Denizciler Caddesi 58/C
ANKARA

AYYILDIZ MATBAASI
Yenişehir, Ankara 1963

Ö N S Ö Z

Eski edebiyatımızda, bilhassa divan şiirinde, vecize cinsinden pek çok tanınmış beyitler ve mısralar vardır. Bunlardan bir kısmı Türk Ata sözlerinin nazm edilmişleridir; bir kısmı Kuran'dan, hadis'den ve İslâm kültürünün ana prensiplerinden alınan ilhamlarla meydana getirilmiştir; bir kısmı da Türk şairlerinin şahsî duygu ve düşüncelerinin ifadesi olarak yazılmıştır. Bütün bunlar, Türk edebiyatının fikir cephesini, hayatî ve felsefî görüş tarafını; halleri ve hadiseleri tahlil değerini temsil ediyor. Bu itibarla çok değerli ve çeşitli bakımlardan manâlı olduklarından şüphe edilemez. İçlerinde öyleleri vardır ki, bütün millete mal olmuştur; yeni hadiseler karşısında hâlen tekrarlanır ve uzun izahların, isbatların yerini tutar; ta'riz, telmih, nükte ve espri vasıtası olarak kullanılır.

Kültür hayatımızda, fikir yazılarımızda bu gibi meşhur sözlerin gerektiği yerde zikredilmesi eski bir gelenektir. Bundan dolayı duyulan ihtiyaçla bunlar zaman zaman tesbit edilmiş ve bunlardan matbû antolojiler dahi yapılabilmektedir. Bizim kitabımız meydana getirilirken bu eserler taranıp içlerinden birçok beyitler ve mısralar seçilmekle beraber, bunlardaki yanlışlar da düzeltilmiş, kendi tetkik ve araştırmalarımız neticesi olarak Divanlardan çıkardığımız beyit ve mısralar da bunlara eklenmiştir.

V. M. K.

Aşksız canı ölü bilmek gerek.

Sultan Veled

Âşık olan öğüde girmez olur,
İki gözü örtülü görmez olur.

Şeyyad Hamza

Geçirme fırsatı boynun eğip benefşe gibi,
Ki gül gibi geçer üz tiz ömr devranı.

Hoca Dehhani

Kime bir afiyet geldi cihanda
Kim ana ermedi yüz bin tezelzül?

Gülşehri

Pes bilin: Yalnız kişi güçsüz olur,
Biriken devleti uçsuz olur.

Aşık Paşa

Er kişinin metayı erlik olur.

Kadı Burhaneddin

Serverim diyen kişi erkek gerek.

Kadı Burhaneddin

Eğer dilden gelen elden geleydi
Gedalar cümlesi sultan olaydı.

Şeyhoğlu

Derler ki sabr kamusu derde deva olur.

Ahmedi

Kimsesiz hiç kimse yok, her kimsenin var kimsesi,
Kimsesiz kaldım, yetiş, ey kimsesizler kimsesi!

Ruşeni

Batıl işleyü haktan ayrıldım,
Boynuz umdum, kulaktan ayrıldım.

Şeyhi

Mescidi koyup ocak mihrabına yüz tuttu halk:
Çok müselmanı soğuklar eyledi ateşperest..

Mesihi

Kendi kendine ettiğin âdem
Bir yere gelse edemez âlem.

Adli (İkinci Bayezid)

Eline zer alıp varsan “Efendi, gel, buyur!” derler,
Eğer destin tehi varsan Efendi’yi uyur derler..

Andelibi

Mey ile mal-i yetimi ele almalı değil,
Eğer almalı olurse meyi al, malı değil!

Huffi

I

Etme ızhar-ı nüner etmeğe âlemde heves :
Bülbüle dam-ı belâ oldu lisaniyle kafes.

II

Kûyünü görmekle dilde sakın olmaz şevk-ı yâr :
Kani olmaz cennet-i Firdevs'e didar istiyen.

III

Sor dil-i biçaremin halin perişan zülfüne :
Halini bilmez perişanın perişan olmıyan.

IV

Yârsız kalmış cihanda aybsız yâr istiyen.

V

Diyar-ı yârı terketmekte naçar olmasın kimse...

VI

Bir vakt olur ki der: O da bir zaman imiş.
Ahmed Paşa

I

Cihanda âdem olan bigam olmaz,
Anınçün bigam olan âdem olmaz.

II

Germ olduğunca meclis-i uşşak-ı meyperèst
Eshab-ı şevk girye eder, biedep güler..

III

Gökten ne yağdı kim anı yer etmedi kabul.

IV

Tek yüzün görmiyelim, var Mısır'a sultan ol!

V

Çemende gezmek ile zağ andelib olmaz.

VI

Tabib nicesin öldürmese tabib olmaz.

Necati

I

Ayş ü nuş eyle bugün, anma gam-ı ferdayı!
Sana ısmarlamadılar bu yalan dünyayı.

II

Aş olmayınca başta nasıl cuş eder gönül:
Derya temevvüc eylemez olmayıcak hava.

III

Gönül yıkmak harab etmek gibidir beyt-i mâmuru,
Veli yapmak hezaran kâbe bünyad etmeden yektir.

IV

Naehl olur muarız-ı ehl,
Her Ahmed'e bulunur Ebucehl.

V

Altun ile mizanda bir gelse dahi seng
Sıklette bir olmak ile kıymette bir olmaz.

VI

Mahvolup gitmez mürur-u derh ile, baki kalır
Hame ile safha-yi evrakta mezbur olan.

Kemalpaşazade

I

Zamane iğre mücerrebdır intikam-ı zaman:
Hemiſe yahſiye yahſi verir, yamana yaman.

II

Âſık oldur kim kılar canın feda cananına,
Meyl-i canan etmesin her kim ki kıymaz canına.

III

Canı kim cananı için sevse cananın sever,
Canı için kim ki cananın sever canın sever.

IV

Kemal-i hüsn-ü meşreb âri olmaktır taarruzdan,
Riya ehline hem çok itiraz etmek riyadandır.

V

Eylesen tutiye tâlim-i eda-yı kelimat
Sözü insan olur amma özü insan olmaz.

VI

Saadet-i ezeli kabil-i zeval olmaz,
Gübeş yer üstüne düşmekle payimal olmaz.

Fuzuli

I

Belâya merd olanlar sabreder, namerd sabretmez
Tamam ola ayarı etmez altuna ziyan ateş.

II

Cefa taşın ne tan atsa, hayali! sana alçaklar:
Belâgat meyvesin payda eden nahl-i hünersin sen.

III

Hayli müşküldür kişi terkeylemek mutadını.

IV

Hayr ile yad eylemek lâzım kişi üstadını.

V

Ab ü hava olunca bir hâkden nebitmez.

IV

Sorarsan meclisin keyfiyyetin kendin bilenden sor.

Hayali

Bir değirmendir cihan, her kimse bekler nevbetin.

Zati

Fitneye ekser sebep bezm-i cihanda badedir.

Zati

Şişt-rû ayineyi, âma çırağı neylesin?..

Zati

Ser vermek olur, sırrı ayan eylemek olmaz.

Cenabi Paşa

I

Kadd-i Yâre kimisi ar'ar dedi, kimi elif:
Cümlelerin maksudu bir amma rivayet muhtelif.

II

Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi,
Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi.

III

Olsa kumlar sayısınca ömrüne hadd ü adet
Gelmeye bu şişe-i çarh içre bir saat gibi.

IV

Jeng-i gamdan diler isen ola gönlün safi
Koma elden, koma bir lahza şarab-ı safi!

V

Mülk-ü dünya kimseye kalmaz, sonu berbad olur,
Ey Muhibbi, söyle farz et kim Süleyman olmuşuz.

IV

Saltanat dedikleri ancak cihan kavgasıdır.

Muhibbi (Kanunî Süleyman)

Cihanârâ cihan içindedir, arayı bilmezler:
O mahiler ki derya içredir deryayı bilmezler.

Bahri Dede

Bimarım, ey ecel, bu gece bekle yanımla!
Ruz-u firak-ı dilberi gösterme, canımla!

Yahya Bey

Âkil isen deme Ferhad ile Mecnun'a deli!
Eylesen halka nazar her biri bir gûna deli.

Cafer Çelebi

Belâ dilden dir, ol dildar elinden dadımız yoktur,
Gönüldendir şikâyet, gayriden feryadımız yoktur.

Semai

Dehr içinde hangi gün gördüm ki akşam olmaya!

Cinani

Görmemek yektir görüp divane olmaktan seni.

Cinani

Ümidim bu, vefadan ola gönlünde eser peyda:
Huda kadirdir, eyler seng-i hâradan güher peyda.

Hüdayi

Yetmez mi temaşa-yı cemal, el de sunarsın?
Ey âşık-ı mihnetzede buldukça bunarsın.

Şami

Ol kadar arayayım şahid-i maksudumu kim
Cüstücuda talebim rahşine meydan tükene.

Şami

Efendi, lûtfet, ölçüp yapmağı ko!
Meta-ı himmete endaze olmaz.

Gazali

Tok olan cümle cihanı tok sanır,
Aç olan âlemde ekmek yok sanır.

Sabayi

Bahar geçtise nola, hazanı hoş görelim,
Zaman zamana erişmez, biz anı hoş görelim.

Hevesi

Güle gûş ettiremez, boş yere bülbul inler:
Varak-ı mihr ü vefayı kim okur, kim dinler!

Kâmi

Hemişe şem' gibi vakf-ı piç ü tâb oldum,
Zemane her kimi ki yaktı ben harab oldum.

Kavsi

Ölürüz içmeyince bir dem mey:
Ve minebmâi küllü şey'in hay...

Remzi

Çarha dayanma her ne kadar üstüvar ise,
Yerin, efendi, altı da var üstü var ise.

Girami

Gülşeninde âlemin bu sırra ermez hiç kes :
Zağlar azade vü bülbül giriftar-ı kafes...

Firaki

Erişir menzil-i maksuduna aheste giden,
Tizreftar olanın payine damen dolaşır.

Hatemi

Eğer uslu isen âlemde deli ol be deli!

Hayreti

Elinle ettiğin hayri dilinle eyleme zayi!

Kefeli Hüseyin

Aceptir hal-i âlem: Bilmiyen söyler, bilen söyler.

Kefeli Hüseyin

Söylemez söylemez amma dür-ü meknun söyler.

Kefeli Hüseyin

Makali! Ta'n-i âdâdan ne gam erbab-ı irfana:
Atarlar taşı elbette dirat-i meyvedar üzre.

Makali

Cahilin fahri cah ü mal iledir,
Ârifin izzeti kemal iledir.

Ahi

Lâtif olsa lâtife hoştur elbet
Ve lâkin haric olmaya edepten.

Beyani

Bu haristan-ı âlemde açılmazsa gül-ü maksud,
Ne gam, ey bülbül-ü can! çün ki gülzar-ı adem mevcud

Figani

Halka gibi kimsenin kapısına urma kulak,
Bakma hemsayış sarayından yana revzen gibi!

Kadri

Geh safa buldu gönül ayinesi gâh keder:
Böyledir hal-i cihan: böyle gelir, böyle gider.

Kâtibi

Cihan içre bulunur gerçi çok yâr,
Kani kisem gibi yâr-ı vefadar?..

Nafizi

Fukara kalbine her kim dokuna
Dokuna sinesi Allah okuna.

Şahidi

I

Derunun pür maarif, hemnişinin merd-i ârif kıl,
Açılma, ey yüzü gül, şahs-ı nadana kitab âsâ!

II

İydgehten varalım dolaba dilber seyrine,
Bakalım ayine-i devran ne suret gösterir.

III

Avazeyi bu âleme Davud gibi sal,
Baki, kalan bu kubbede bir hoş sada imiş.

IV

Kadrini seng-i musallâda bilip ey Baki,
Durup el bağıyalar karşına yâran saf saf.

V

Batıl hemişe batıl ü merduddur, veli
Müşkül budur ki suret-i haktan zuhur ede.

VI

Var kıyas et füşhat-i deryay-ı rahmet neydiğün.
Baki

I

Geldimse nola ben şuara bezmine âhır:
Âdet budur, âhırda gelir bezme ekâbir.

II

Başı erişti göğre rif'at ile her dünün,
Hak budur kim kati alçaklığı var gerdunun.

III

Tamam oldu güzellik sanma Şirin ile Leylâ'da,
Nice Leylâ bulunur erlik amma âşık olmaktır.

IV

Çün sır-ı Hak vücud-u mezahirde müstetir
Bir veche nazırız, bakalım Hak ne gösterir.

V

Fark eylemiyen cevheri sarraf değildir.

VI

Hüner akran içinde her cihetten faik olmaktır.
Nev'i

I

Dermiş hakîm: Bilmediğim nesne kalmadı..
Dünyayı bildi, kendiyi, biçare, bilmedi.

II

Halka kin eyleme ger varsa mürüvvet sende,
Seni zemmeyliyen medh ile kıl şermende.

III

Gör zahidi kim nail-i irşad olayım der:
Dün mektebe vardı, bugün üstad olayım der.

IV

Hâk ol ki Huda mertebeni eyliye âli,
Tac-ı ser-i âlemdir o kim hâk-i kademdir.

V

Zikıymıt olunca nidelim cah ü celâli?
Yuf anı satan dûna, harîdarına hem yuf!..

VI

Tufan ise dünya gamı biz keşti-i Nuh'uz.

Ruhi

I

Tevekkül ehliyiz, hergiz bizim âmalimiz yoktur,
Müheyyadır bizimçün devlet, isticâlimiz yoktur.

II

Tac ü destar ile tefahur eder,
Başını açıcak keli görünür.

III

Akla mağrur olma Eflatun-u vakt olsan dahi,
Bir edib-i kâmilî gördükte tıfl-ı mekteb ol!

IV

Hab-ı gaflet bizde bir tâbir olunmaz hâbdır.

V

Erbab-ı dile gayret-i akran ne belâdır!

VI

Çarha tesir ederim, gönlüme tesir edemem.

Nef'i

I

Bülbül şetareti gül-ü handanı güldürür,
Taklid-i zağ kebk-i hıramanı güldürür.

II

Hırka vü tac ile, zahid, kerem et, sıkleti ko!
Âdeme cübbe vü destar keramet mi verir?

III

Bülbüller öter, güller açık, şad gönül yok,
Hiç böyleliğin görmemişiz fasl-ı baharın.

IV

Birbirine girdiler dolâblarla âblar,
Âblar galip gelince döndüler dolâblar.

V

Söyliyenler kendisin bilmez, bilenler söylemez.

IV

Unuturlar seni, biçare, heman ölmiyegör.

Şeyhülislâm Yahya

I

Bize kâfir diyenin kendide iman olsa,
Dahleden dinimize bari müselman olsa...

II

Yârın tecelliyatını sad gûne gösteren
Ayine-i dilimde olan iâkisardır.

III

Feryad-ı andelibe sebep nevbahardır.

IV

Bisyar olan güherse de biitibardır.

V

Bu bezmin badenuşü mest olur amma harab olmaz.

VI

Mürğ-u biârâm esir-i dam-ı sayyad olmasın..

Şeyhülislâm Bahayi

I

Sebeb-i rif'at olur, gam yeme, üftade isen:
Bir bina tâ ki harab olmaya mâmur olmaz.

II

Cevr et, ey şuh-u cefapişe, vefadan geçtim,
Derdimi bari füzun eyle, devadan geçtim.

III

Giderdik kâr-ı akı, re'y ü tedbire peşimanız,
Bakıp biz suret-i ayine-i takdire hayranız.

IV

Bahtı varun olanın sâyi de meşkûr olmaz.

V

Hüsn-ü tedbir ile mey bir dahi engûr olmaz.

VI

Aşınaya aşına, bigâneye bigâneyiz.

Fehim

I

Çarhen nifakını yine teşvişi gösterir,
Sen âleminde ol, gönül! iş işi gösterir.

II

Füruğ-u gevher-i idrake teng imiş bu cihan:
Metâi ateş olan çarisuya sığmaz imiş.

III

Zib-i elvan ile olmaz mütelevvin ârif,
Heves-i cah ile cahil mütelâşi görünür.

IV

Şahsın istidadı lûtf-u peykerinden bellidir:
Kimiya-yı kabiliyyet cevherinden bellidir.

V

Gelmesin eksik terazuda metâi kimsenin...

VI

Zemane devleti sermaye-i nifak ister.

Naili

Hasma çok hile demişler ukalâ,
Cümleden eslemi: terk-i gavga.

Atayi

Sayesin derviş-i biberg ü nevedan dûr eden
Saklasın ârayış-i tabuta nahl-i kametin...

Mantıkî

Âdem bu bezm-i derv-i dilâraya bir gelir,
Bil kadr-i ömrünü, kişi dünyaya bir gelir!

Sabri

Ey gül, nazfırın olmaz idi hârın olmasa!..

Riyazi

Sükût etmek gibi âlemda/ nadana cevap olmaz.

Şefii

Sunar bir cam-ı memlû bin tehi peymadan sonra,
Felek ehl-i dili dilşad eder amma neden sonra!..

Mezaki

Benim derd-i derunum âşık-ı zar olmayan bilmez,
Mahabbet bir belâdır kim giriftar olmayan bilmez.

Halîmi

Humlar şikeste, cam tehi, yok vücud-u mey,
Ettin esir-i kahve bizi, hey zemanе, hey!..

Sani

Gamınla ağlamak yıllarca handan olmadan yektir,
Kul olma dergesinde Mısır'a sultan olmadan yektir.

Sani

Yediği darbe-i enduh ü gamı kendi bilir,
Tablin avazesі her çend ıraktan hoştur.

Hurrem Paşa

Bir gül mü var bu gülşen-i âlemde hârsız!..

Hayli

Kâfir olsun mey içip âlemde dilber sevmiyen!

Ferruhi

Bir acep devre eriştik ki gelen bezmimize
Muttasıl ayağımız almağa fırsat gözetir.

Bahşi

Bu nevbaharda ancak açıldı lâle-i dağ,
Küşad-ı gonçe-i dil kaldı bir bahara dahi.

Zamîri

Önün ardın gözet, fikr-i dakîk et, onda bir söyle,
Öğütme kalbine her ne gelirse asiyab âsâ!

Veysi

Bezm-i ikbalini târ eylemesini derse felek
Kişi yaktığı çırağ üstüne pervane gerek.

Veysi

Ne mâniler, ne sözler münderiştir safha-i dilde,
Eğerçi suret-i zahirde hâmuşum kitab âsa.

Nergisi

Zahit o denlü sıklet-i tac ü kaba ile
Uçmak ümidin etmez idi ebleh olmasa.

Nergisi

I

Sühan-i bihüdeden hoş gelir avaz-ı horoz:
Bari Mânasını bilmezse de hengâmı bilir.

II

Senden ednayı görüp şükr ile demsaz olmak
Senden âlâlara reşg eylemenin merhemidir.

III

Bedter değil mi çakçaka-i asiyabdan,
Nabi, o bezm k' olmaya nevbetle güft ü gû?..

IV

Lâzım gelirdi serv ü çınar ola meyvedar
Fazl ü hünerde medhali olsa kıyafetin.

V

Yangın da iptidada şererden zuhur eder.

VI

Halkı rahatsız eden kimsede rahat mı kalır?
Nabi

VII

Sad çâk olurdu mürğ-u giriftar görmese
Ümmid-i fūrce rahnelerinden kafeslerin.

VIII

Künc-ü gurbet gülşen-i cennet kadar canbahş olur
Dar-ı gurbette bulunsa aşinalardan biri.

IX

Bu pend âkile bestir ki halk söylerler:
Zaman ile şu saray-ı köhen Fülân'ın idi...

X

Şöhreti mal iledir mâbed-i islâmın da:
Cami-i köhne-i bivakfa cemaat gelmez.

XI

Kenarın dilberi nazik de olsa nazenin olmaz.

XII

Münasebetle olan iftira ne müşkül imiş...

XIII

Garib himmeti var ağniya-yı devranın:
Lisan ile doyurur, ab u nane yer kalmaz...

XIV

Yok bigaraz muamele ehl-i semanede,
Kimse ibadet etmez idi cennet olmasa.

Nabi

XV

Zamnında olmasa eğer ümmid-i afiyet
Hazm eylemezdi vaz'-ı etibbayı hastalar.

XVI

Oldu sermaye-i hayret bana bim ü ümmid,
Bilemem eyliyecek girye midir, hande midir.

XVII

Bende yok sabr ü sükûn, sende vefadan zerre,
İki yoktan ne çıkar fikredelim bir kerre.

XVIII

İnsan odur ki bir söz ile ola bend-pâ,
Hayvandır ol ki bağıyalar risman ile.

XIX

Ol matlabın husûlüne lânet ki talibi
Lâzım gele muracaat etmek adûsuna.

XX

Ol mey ki neş'esinde ola buy-ü imtinan
Seng-i kaza dokunması yektir sebusuna.

Nabi

Her vakte bir bahane bulur binemaz olan.

Yazıcı Raşid

Herkes olsa nola serkeşte-i girdab-ı elem:

Dümeni yelkeni yok keştiye döndü âlem.

Cem'i

I

Nushan maraz-ı aşka ilâc eylemedi hiç,

Ey şeyh-i keramatafûruş, ez de suyun iç!..

II

Sana her meclisinde söylerim, sen mülzem olmazsın,

Değil kürsiye, vâız, arşa çıksan âdem olmazsın!

III

Kitab-ı sünnete uy, ey hatib-i hoş nağme!

Hava-yı nefesine uyma bizim imam gibi...

IV

Der-i muarazayı açma fasl-ı sohbette:

Gıcırtı etme, ayıptır, sarır-i bab gibi.

V

Âb u tabı kesilen gül varak-ı ruhsara

Haftada iki tıraş ile taravet gelmez.

Sabit

VI

Hoş gelir ehline alâyış-i çirk-i dünya:
Cameâlûdeliği zinetidir bakkalın.

VII

Dehen-i hançer-i sertizini tiz etmektir
En büyük şefkati kurbanlara kassabların.

VIII

Miyan-ı lücce-i mihnette çaresiz kaldık,
Biraz müsaade-i ruzigâra muhtacız.

IX

Zahid, bu bürudetle eğer duzaha girsen
Bir lûle dühan içmeğe ateş bulamazsın.

X

Birader eski mesel: Yaresi olan gocunur.
Bu zahm ile hareketten de ihtiraz ederiz.

XI

Hain evden olunca müşküldür.

XII

Zamane hacısı yârana armağan mı verir.

Sabit

Kani ol gül gülerek geldiği demler şimdi?
Ağlarım yadıma geldikçe gülüştüklerimiz.

Mahir Baba

Deruni aşına ol, taşradan bigâne sansınlar;
Bu bir zıba revîştir: Âkil ol, divane sansınlar.

Derviş Şinasi

Asudelik murad ise derviş meşreb ol!
Dünyada derdi gayret-i akran çeken çeker.

Fenni

Kan ağladıkça ben sen ederdin visale va'd,
Âlem ol âlem idi, zaman ol zaman idi...

Fasîh

Şifası olmayan bimara sıhhattir helâk olmak.

Famî

Çeşm-i insaf kadar kâmile mizan olmaz,
Kişi noksanını bilmek gibi irfan olmaz.

Talib

Erer bir sahil-i maksuda âhır fülk-ü dil kalmaz,
Olur bir gün müsait ruzigâr amma zaman ister.

Rüşdi

Ah-ı dil-i blbl gle de hra da kalmaz.

Faiz

Huda divar-ı devlethane-i erbab-ı ikbalı
Gehi bir lne-i genceşg-i biram in saklar.

Razi

Bir gn gelir mi rahne bu devr-i teselsle,
Dolab-ı arhe hk ile yeksan grr myz?

Kelim

Budur merasim-i işrakıyan-ı lem-i ne:
Shanle samia lebriz  encmen hmuş...

Salik

linijada zemzeme-i aşk eder eser:
Kh-u blend naleden elbette seslenir.

Cazim

Ricanın da ucunda rüşvet ister olmağa nafiz:
Hedeften tirin istirdadı temrensizliğindedir.

Yesri

Tasannu' ehline yüz verme, bakma suzişine:
İşi bitince yanar mum-u hatem-i mektub.

Yesri

Derdimiz canana söylenmiş, deva söylenmemiş;
Macera söylenmiş amma müddea söylenmemiş.

Yesri

Olmasın vareste piç ü tab-ı gamden kinecu:
Mar-ı serma dideye Mevlâ güneş göstermesin.

Şehri

Eb ü cedd ile tefahur etmek
Nakd-i gayri sayıvermek gibidir.

Şehri

Namubarek kademi Nil'i, Fırat'ı kurutur.

Agâh

I

Hussad-ı asrın etme nazar güftügûsuna:
Şir iltifat eder mi kilâbın gulûsuna!..

II

Lâzım değil inayeti ehl-i tekebbürün:
Bahşeyledi atâsını vech-i âbûsuna.

III

Kerim odur ki mücazat-ı afv ede hasma
Felek müsaade-i intikam verdikçe.

IV

Kande varsa âşık-ı biçare cananın arar.
Nahîfi

Kimseyi dilteng-i azar etme, sultanlık budur!
Kalb-ı mûru tahtigâh eyle, süleymanlık budur.
Nazîm

İnsan odur ki hulku ede dost düşmanı,
Dünyayı lûtf ile kişi kendiye kul eder.
Nazîm

I

Muradın anlarız ol gamzenin, iz'anımız vardır,
Beli, söz bilmeziz amma biraz irfanımız vardır.

II

Rahzeni hâr olanın dameni berçide gerek.

III

Bir nim neş'e say bu cihanın baharını,
Bir sagar-ı keşideye tut lâlezarını.

IV

Ehl-i diliz, felekte belâmız budur bizim:
Tuttuk reh-i savabı, hatamız budur bizim.

V

Fırsat-ı güftar, ya Rab! düşmesin bedgûlara...

VI

Olur bu ruzigâr elbet müsait cevherin arza,
Heman sen hemçü derya daima amade-i cuş ol!

Nedim

Evvel yutul da sonra çalış sen de yutmağa,
Baziçekâr-ı devletin öğren kumarını!

Atıf

Bulmaz yemezdir ekri erbab-ı iffetin:
Gördük bu âlemin nice perhizkârını.

Atıf

Sebu-yu pür sada vermez, tehi hum sazdan kalmaz;
Yesarı ketmeder mal ehli, müflis devletin söyler.

Lebib-i Amidi

Kemal erbabı arayışle asla iftihar etmez:
Değildir hörmeti mışafların cild-i mutallâdan.

Lebib-i Amidi

Âhır yine hâk olur bu tenler:
Bilmem neye kibr eder edenler.

Şeyhülislâm Vassaf

Şükût-u sofî-i har musikî yerine geçer.

Necib

I

Güftar-ı ehl-i danışedir itirazımız,
Hodrare'y ü hodpesende mümaşat edenleriz.

II

Halk eder dad ü sited, biz pürtelâş ü binasib:
Çarisuy-u âlemin bir unmadık dellâlıyız.

III

Hayrettedir gönül ki safa hangisindedir:
Ferhad şehri, Kays ise kühsarı gösterir.

IV

Bir bahara erer encamı hazan-ı derdin:
Gösterir bir semere âhırı ruy-u zerdin.

Nesib

Sille vurulur herkese sima sına lââyık.

Vali-i Amidi

Kurbiyyet-i bûlbüle de hâre de kalmaz,
Hengâm-ı tareb meste de hüşyare de kalmaz.

Vali-i Amidi

I

Revzen-i haneyi sermada küşad etmektir:
Serdi-i bezm-i edeb hande-i bicadandır.

II

Hazır ol bezm-i mükâfata, eya mest-i gurur!
Rahne-i seng-i siyeh pembe-i minadandır.

III

Sernigûn olur heman fevvareden çıktıkta ab :
Rif'at-i ruşendilânı baht-ı varun istemez.

IV

Temiz-i nik ü bed ayn-i zarardır hurdebinane:
Bu dikkat cismini sura surah etti gırbalin.

V

Tab'-ı dürüştü ruy-ü mülâyim zebun eder.

VI

Lîf-u sühan nezaket-i tab'a nümunedir.

Sami

I

Âdem odur ki etmiye tağyir vaz'ını,
İkbal ü baht kendüye yâr olmuş, olmamış..

II

Bu camda niçün, ey saki, neşve-i Cem yok?
Şarab-ı köhne var amma ki eski âlem yok.

III

Felek benim gibi müflistir, etmem istimdad:
Kim itimad eder müflisin tekeffülüne?

IV

Dostu zar ü hazin, düşmanı şadan eyler:
Sen sen ol, eyleme bir kimseye ızhar elemin.

V

Âdeme kendi ayağı ile devlet gelmez.

VI

Sağ gözü eylemesin sol göze Allah muhtaç.
Seyyid Vehbi

I

Abisten-i safa vü kederdir leyal hep:
Gün doğmadan meşime-i şebden neler doğar...

II

Hüner âdayı tatlı dil ile tesmimdir, yoksa
Nedir farkı zeban-ı cangüdazın niş-i kejdümden?

III

Bana evza-ı naşayeste-i gerdun keder vermez:
Teessür hasıl olmaz bahrde çıkâb-ı bedbudan.

IV

Reşg-i hasid hatır-ı dâneyi gamgin eylemez:
Suret-i bed cebhe-i mir'atı pür çin eylemez.

V

Türşruyan-ı hased ihsan ile olmaz beşuş:
Telhı-i zehri mizac-ı kand şirin eylemez.

Kırımlı Rahmi

I

Tekâpusuz gelen nimette vardır lezzet-i diğ̃er,
Ne rütbe münâ'am olsa eyler âdem armandan haz.

II

Feyz her asrda mevkuttur istidada:
Gül-ü tasvir bahar olsa da handan olmaz.

III

Eder insanı giriftar-ı elem kayd-ı maaş:
Mürğ kim dane telâşında ola dama düşer.

IV

Bera-yı kârdır dâva-yı ihlâs ettiğ̃i halkın:
Düruğ-u maslahat-âmizdir şimdi sadakatler.

V

Cihanda devlet eder aybın âdemin mestur:
Günah ederse de farza sevabdır derler.

VI

Çıkınca namı mey âşâmlıkla bir rindin
Elinde ab görölse şarabdır derler.

Raşid

VII

Bir didede kim aynek-i idrâk ola eyler
Ayine-i imruzda ferdayı temaşa.

VIII

Eder savt-ı ceres rah-ı hatarda davet-i rehzen:
Hel dünyada yoktur âdeme şöhret kadar düşmen.

IX

İhtiraz ile konar her kâra erbab-ı hıred:
Mürğ-u zirek damsız etmez tahayyül danesin.

X

Takrir edemem çektiğim âlâmı felekten,
Zira ki anın zikri de bir gûne elemdir.

XI

Şikâyettir cevabı her kime dersen "nedir halin?"

XII

Bütün halk-ı cihan casus-u ayb-ı yekdiğerdır hep.
Raşid

I

Kabiliyyettir husul-ü maksadın sermayesi,
Elde istidad olunca kâr kendin gösterir.

II

Behredar olur niamden zineti terk eyliyen:
Nahl olunca bişükûfe bâr kendin gösterir.

III

Nik ü bed her vasf olur bir zata nisbetle kemal:
Doğruluk navekte hoştur, eğrilik şemşirde.

IV

Pirlikte ateş-i fakrın olur tesiri saht.

Çelebizade Asım

I

Aşk-ı cihanı bu dil-i nalâna verdiler:
Bir râşedar ele dolu peymane verdiler.

II

Kûh-temkin kibara deme deme feryadını hiç:
O da feryadına feryad eder dağ gibi.

Beylikçi İzzet

Mestanelerin birbirine arz-ı hulûsu
Çingânelerin şüpheli imanına benzer.

Osmanzade Taib

I

Hileyle iş gören kişi mihnetle can verir.

II

Şirler değme kemendefkene nahcir olmaz.

III

Encama erer mevsim-i gül, hâra da kalmaz.

IV

Olur mu cüst har-i süst taziyanе ile.

Neyli

Halkın safa-yı vakti geçen demlerindedir.

Kâmi

I

Hem eder ta'ne tahammül, hem olur ser cünban:
Zâhide har mı desem, ya büz-ü ahfeş mi desem..

II

Her ıztırabın âhırını asayiş olduğu
Zâhir meal-i zelzele-i gâhvarede.

Antakyalı Münif

I

Var ise şüphen eğer vur mehak-i tecrübeye:
İşte levh, işte kalem, işte kitap, işte fuhul...

II

Ehl-i dil her kande kim âram eder rağbetlenir,
Gâh olur gurbet vatan, gâhi vatan gurbetlenir.

III

Pâk-tıynet kûşe-i gurbette hâr olsun muhiç:
Gevher aguş-ü sedekten dûr olur kıymetlenir.

IV

Ne faide hafez-i bedgüher der ise eğer:
Ebim zümür-rüd-ü ahdar, cedim zebercettir!..

V

Nâdana bar-ı bihüdedir cism-i bişuur;
Dünyaya, gûyiya dedir, var cenaze çek!

VI

Hâriş-i sine-i mazlum olacaktır, ya Rab!
Zalimekaşınacak nahun-ü kudret verme!..

Hami-i Âmidi

I

Huddama kasd-ı lûtfu olunca ekâbirin
Tahsin-i hizmet eylediği bir bahanedir.

II

Hatır müdder olsa amelden kalır havas:
Bimar ehl-i haneye elbet hâlel verir.

III

Gitmez kulûb-u kasiyeden nakş-ı infial:
Seng üzre mürtesim olan âsar saht olur.

IV

Hahiş-i lûtf eylemek kem mayegân-ı asrdan
Nur ümmid etmedir aynıyle çeşm-i kûrdan.

V

Saht-diller kahr ile her hizmete mutad olur:
Aheni eşkâl-ı gûnagûna korlar nar ile.

VI

Şecer-i barverin kurdu derununda olur:
Kimse vakıf olamaz devletinin afetine.

Nüzhet

I

Tenezzül eylemez âlihîmem çirkâb-ı dünyaya,
Anınçün zirve-i cahâ çıkan ekser edanidir.

II

Kâselisan biribirini eder istiskal
Cümleden olsa da memnun veliy-yi nimet.

III

Kerem zamanede, Hâzık, kibar-ı devletten
Niyazmed-i ricaya cibah-ı piçapiç...

IV

Teşbih olunsa serve kadi yâr incinir:
Doğrusu şimdi rast sözü kimse istemez.

V

Berk u bâranını seyr eyliyen anlar ebrin
Sonu giryanlık imiş nabemahal handelerin.

VI

Rıza göstermemek ahkâm-ı devlethane-i dehre
Mücerret hane-i dehre fuzuli kethudalıktır.

Hâzık

I

Heman görmiyelim hâr elinde gülzarı,
Hazan ederse felek gam değil baharımızı.

II

Bastırır derd-i seri sıkleti enfiyyelerin:
Hoş gelir nefreti halkın bize ikramından.
Hatem

I

Kendi elimle yâre kesip verdiğim kalem
Fetva-yı hun-u nahakımı yazdı iptida.

II

Âşık oldum hakîm idi adım,
Akla uydum "Be var, deli!" dediler.

III

Tezlil-i zata nisbet ederler tevazuu,
Bu vaz'-ı cangüdazı da gördük kibardan..

IV

Kendi derdim bırakıp elle ağlar gezerim:
Lâlenin dağı, gülün ateşi zar etti beni.

Nevres-i Kadîm

I

Çeşm-i alîli hasret ile pür nem eyledim,
El iyd-i ekber eyledi ben matem eyledim.

II

Farisi şi'r yazar Rum'da şair meselâ:
Revişin zağ unuttur kebke ederken taklid.

III

Fünuna dad ü sitedle olur mu hiç vâkıf:
Nihayrti, kütübün ismin öğrenir sahhağ.

IV

Dânaya geç muamele, nâdana iltifat;
Düşmez, Efendi! böyle eda şan-ı devlete.

V

Cahilin daim muradınca döner çarrh-ı felek:
İltifat eyle geda ferzend-i nâbinasına.

VI

Halkın istidadına vabestedir âsar-ı feyz:
Ebr-i nisandan sedef lûrdane, ef'i sem kapar.
Beliğ

I

Ârif çekemez tavrını nevrete kibarın,
İllâ ki ağa sadrına geçmiş çukadarın.

II

Böyle asırda arz-ı hünerden ne faide?:
Deycur-u şebde nur-u basardan çi faide?

III

Semt-i gülzar-ı vefadan güzeranı yok iken
Kimi söyletsen olur bülbül-ü gülzar-ı hulûs.

IV

Tamam ikbal eder insanı ilka cay-ı idbare:
Olur üftade-i hâk-i siyeh meyve kemalinde.

V

Kibar-ı devlet olmakla kişi mir-i kelâm olmaz:
Giran kıymıt niginin ekserinde nakş-ı nam olmaz.

VI

Himmetinden bilinir rütbesi insan olanın.

Haşmet

I

Muzaffer vakt-ı fırsatta adûdan intikam almaz,
Mürüvvetmend olan nakâmi-i düşmanla kâm almaz

II

Milyan-ı güftügûda bedmeniş iyham eder kubhun:
Şecaat arzederken merd-i kıpti sirkatin söyler.

III

Dil-i mecruha zahm-ı tazedir her tesliyet, Ragıb,
Teselli-i şemamet gûne-i ahbabdan feryad!..

IV

Âleminde her kes eyler hodbehod dâva-yı zur,
Merd-i meydan-ı hüner malûm olur ruz-u mesaf.

V

Kâse-i lebriz fağfur olsa da vermez sada:
Servet efzayış bulunca ağniya hissetlenir.

VI

Eğer maksud eserse mıra-ı berceste kâfirdir:
Aceb hayretteyim ben sedd-i İskender hususunda.

Ragıb Paşa

VII

Turfe dükkân-ı hikemdir bu köhen tak-ı sipihr:
Ne ararsan bulunur derde devadan gayri.

VIII

Efendi, ta'nedenin akli var mı Mecnun'a:
Güruh-u ehli heva içre bir mi bin deli var.

IX

Bitabi-i tehalük ile yolda kaldı hep
Ser menzil-i merama vakitsiz şitab eden.

X

Ümmid-i neşvedir bize hep derd-i ser veren:
Fikr-i safada olduğumuzdur keder veren.

XI

Libas-ı nev benevle ey olan ârayiše mail!
Kemalinden haber ver, kimse senden ihtigam almaz.

XII

Olayım kaydden azade diyen kayde düşer.

Ragıp Paşa

I

Mihrin görür kemalde her gün zevalini,
Âkil felekte cah ile mağrur olur mu hiç?..

II

Edip sarf ab-ı ruyün lûtf ehl-i denaetten:
Ne denlü ab versen nahl-i husge meyvedar olmaz.

III

Gına-yı kalbe sebep devlet-i kanaat imiş,
Cihanda cay-ı ferak kûşe-i feragat imiş.

IV

Terk nush eylese hem sureti hoş olsa bile,
Zâhidin sıkleti var bezme hamûş olsa bile.

V

Fasl-ı bahar mürğ-u hoş avazı söyletir.

VI

Eser bahr-i emelde bir muvafık rüzigâr elbet.

Fıtnat Hanım

I

Bir gün olursun, iki gözüm, sen de aşka yâr;
Bu macerayı ben o zaman söylerim sana.

II

Zekâtı yok, zarar etmez, tükenmez, eksilmez:
Olur mu âdeme hulya gibi nisab-ı ferah.

III

O eder seyrini bu hane-i sad nakşın, kim
Saf ayine gibi gördüğü renge boyanır.

IV

Çekilenler kalır, Es'ad, bu cihan içre heman,
Vakti şadi de gelir, mevsim-i mihnet de geçer.

V

Su uyur, düşman uyur, hasta-yı hicran uyumaz.

VI

Bir sürçen atın başı kesilmez.

VII

Sen bu baziçeye aldanma, temaşasına bak.

Şeyh Galib

VIII

Gec-nihadan bulur rast sühaden kuvvet:
Pir-i hamgeşte gör ki asâya dayanır.

IX

Acaba dağdağa-i caha düşen biçare
Terk-i asayiş sermaye-i devlet mi sanır?

X

Çeken piyaleyi pâ-der-rikâb olup gidiyor,
Gelen bu meclise mest ü harab olup gidiyor.

XI

Fikr etse hal-i âlemi âdem garibser.

XII

Kâmil hata eder ki anı cahil eylemez.

XIII

Her renge boyan da renk verme,
Mir'at-ı safaya jeng verme!

XIV

Ne kadar bilmese de halk hünermendi tanır.

Şeyh Galib

I

Çaresaz olma değil, derdine derman arıyor,
Yoklayıp nabzını ettimse kimi istimzac.

II

Meta-ı kâsıd-i irfana sarf-ı ömr ettim,
Alır bulunmadı, üstümde kaldı âhır-ı kâr.

III

Sirkat-i şî'r edene kat'-ı zeban lâzımdır,
Böyledir şer'-i belâgatte fetva-yı sühan.

IV

Hadd-i zatında kim olmazsa edib
Feleğin sillesi eyler te'dib.

V

Yok iken tilki gibi hilegüzar
Yine Postu soyulur âhır-ı kâr.

VI

Eyleme vaktini zayi, deme kış yaz, oku, yaz!

VII

Gizli düşman gibidir bil ki müdahin ahbab.

Sümbülzade Vehbi

I

Harîs olur kişi pek men'olunduđu fiile:
Revac-ı badeye fart-ı yasağdır bâhis.

II

Bilinir kadr-i abâ mevsim-i bâran olsun.

Enderuni Fâzıl

Öğren lisan-ı asr ü rûsum-u zemaneyi,
Bak tab'-ı nase, vakte münasip tekellüm et!

Meşalecizade Esad

I

Suç öldürende değildir, ölendedir derler;
Şehid-i gamze-i yârim, acep kimin suçu var?

II

Dersem o şaha binde birin hâl-i zarımın,
Gûş eylemez mubalağalı dasitan deyu.

Vakanüvis Pertev

Sözünü kestiremez olmasa hunriz şehan:
Bak hatîbe, çıkıcak minbere tîga dayanır.

Neşet

Etmez tarîk-ı hakta olan halka serfûru:
Eğmez minare kametini bad eserse de.

Arifi Ahmet Paşa

Olsa ne denlü muhkem esas-ı bina-yı cah
Bir dem gelir ki cuşış-i seyl-i b k  yıkar.

Şakir

Tama'sız âdemin halk-ı cihan hep akrabasıdır.

İbrahim Hakkı

Fark etmiyen insan ne demek olduğun eyvah
Hayvan gelecektir, yine hayvan gidecektir.

K ni

Ehl-i pertev göklere çıksa yine medhuld r:
Av'av-i segteynatandan mah da kurtulmadı.

K ni

A tır köpek, ister ki yemek sohbeti olsun.

Süruri

I

Eyyam-ı Cem de meykede darül'eman imiş,
Şimdi değil, Efendi, o da bir zaman imiş.

II

Kâr etti cism ü canıma zehr-i sitemleri:
Mâran imiş zamanede yâran sandığım.

III

Dillerde dasitan imiş esrar sandığım.

Halımgıray

I

Ne rütbe setr olursa maye-i aslı hüveydadır:
Nemek bin türlü renge kand olmak ne mümkündür.

II

Eğer dest-i kaderden kemter olsa bir gece nânın
Velez kutb-u cihan ol tekkede bir dervişin kalmaz.

III

Ehl-i dil zerre kadar bâra tahammül edemez:
Hatır-ı gonceye sad mevc-i belâdır şebnem.

İffet

Zen merde, civan pire, keman tirine muhtaç:
Ecza-yı cihan cümle biribirine muhtaç.
Basîri

İtirazı ko bozuldu gülşen-i âlem deyu,
İşbu bağ-ı bibakanın bağbanı sen misin?
Azmi

Hep doğrulukla vâsıl olur tir menzile:
Pek de yabana atmıyalım istikameti.
Danış

Râmeyledim o şuhu deyu fahr eder Lebib:
Gayret kişiye etmediği kârı söyletir.
Lebib

Zemanı zahidinin iffeti züğürtlüktür.
Vakanüvis Esad

Her derde bir deva var, anı bulmadır hüner.
Vakanüvis Esad

I

Mihneti kendine zevk etmedir âlemde hüner,
Gam ü şadi-i felek böyle gelir böyle gider.

II

Bir kerre kişi düşmesin âlemde yerinden,
Ol an dağılır meclis-i cem'iyet-i ahabab.

III

Hep çekticeğim kendi ceza-yı amelimdir.

IV

Kaymak ye varıp Sütlüce'de sen bu ağızla.

V

Bazarda kâlâ-yı maarif satılır mı?

VI

Küstüm sana ben nafile yalvarma barışmam.

VII

İtikadı olmıyan taklid eder her meşrebe.

Vasıf

I

Bir mevsim-i baharına geldik ki âlemin
Bülbül hamûş, havz tehi, gülistan harab.

II

Dağ-ı dilden bağ-ı adni âşık istidlâl eder:
Ârif oldur kim ede bir gülde seyr-i gülistan.

III

Âkil oldur ki ede düşmanını kendine dost.

IV

Kendi kendin merdüm-ü ateşzeban ifna eder.

V

Sipihre çıkma kolaydır, Mesih olmak güç.

VI

Yârın seven ağyara mudara eyler.

VII

Kendi aybın bilmedir ancak hüner.

VIII

Kazaya kimseler razı değildir, razıyız derler.

İzzet Molla

IX

Bize versin mi Huda ab-ı hayat-ı tevfik:
Hızır bulsak reh-i zulmette külâhın kaparız.

X

Eylemez kem-maye rahat aslını fikr etmeden
Her ne rütbe etmiş olsa kadrini devlet bülend.

XI

Bir gün aranır elde heman bir hüner olsun.

XII

Malini ihrak-ı binnar etmedir keyf-i dühan.

XIII

Talii yâr olanın yâri bakar yaresine.

XIV

Evinin haline bak devlete târiz eyle.

XV

Kimse kâm almış değil, ya kâm âlem kimdedir?

XVI

Halkı hicv etme sakın kendini hicveylersin.

İzzet Molla

I

Kanaat eyledi ankayı kaf-ı şöhrete vâsıl:
Kişi mümtaz olur âlemde elbet uzlet ettikçe.

II

Vakt-ı maziden abes hal getirme kale
Hüner-i valid ile fahr eden evlâd gibi.

III

Feleğe çıksa eğer tir yine hake düşer:
Erer ikbal-i hava ehline elbet idbar.

IV

Reh-i tecridde derler mi Aristo'ya hakîm:
Terk-i dünya eden İskender'e üstad olmaz.

V

Eser bırak ki ola zinde namın âlemde:
Cihanda cam dururken olur mu Cem gümnam?

VI

Haleb anda ise bunda bulunur endaze:
İşte meydan-ı sühan, gitmiyelim Şiraz'e.

Süleyman Fehim

I

Sükûtu bilmediğinden değil, edeptendir,
Eğerçi söylemez amma neler bilir âşık.

II

Beni öldürse de yârım çıkamam emrinden:
Kişinin sevdiğinin hatırı dünyaya değer.

III

Pek kolay hazmolunur mahveti ehl-i keremin
Olsa in'amı eğer ettiği tahkîre göre.

IV

Keder dedikleri şey'i gider bilir âşık.

V

Ehl-i dil söyliyemez derdini Allaha bile.

Hızrağazade Said

Ehl-i dil kaddine ziba yaraşır hil'attır,
Canib-i Haktan atâ kâle-i irfandır edep.

Refi-i Kâlâyî

I

İncitme sen ahbabını incinmiyesin sen:
Bu âlem-i fanide zarafet budur işte.

II

Sağ olsun ahibba da ne derlerse desinler.

III

Zalim, beni söyletme derunumda neler var.

Leylâ Hanım

I

Tevem olmuş suruna kahpa cihanın matemî:
Duhterin tezvic eden mader hem ağlar hem güler.

II

Muztariptir daim erbab-ı hünerden cahilân:
Cephesi bed-suretin pür çin olur ayinedén.

III

Gıybet ü kizb ü nifak üzre olan ahabın
Sohbet-i meclisine, ülfet-i me'lûfuna yuf!

IV

Müflis olandan akçe talep eylemek abes.

V

Çeşm-ı âmaya göre leyl ü nehar ikisi bir.

Aynî

Reng ü bûdur güle zinet, güzele hüsn ü baha,
Gül denir her güle amma gül-ü râna başka.

Pertev Paşa

Yaver olursa eğer lûtf-u Huda bir kula
Bir pula muhtac iken dehre olur padişah.

Şahingiray

Bu mesel ile bulur cümle düvel fevz ü felâh:
Hazır ol cenge eğer ister isen sulh u salâh.
Abdülhak Molla

I

Benzer erbab-ı riyanın hali ol kâşaneye:
İç yüzü viran, dışı mâmur şeklin gösterir.

II

Lâf-ı dâv-yı enaniyyet ne lâzım ârife:
Herkesin âlemde bin mafevkî, bin madunu var.
Esad Muhlis Paşa

I

Neş'e tahsil ettiğin sagar da senden gamlıdır:
Bir dokun bin ah dinle kâse-i fağfurdan.

II

Gölge etme başka ihsan istemem.
Âli

I

Bedbaht ona derler ki elinde cühelânın
Kahr olmak için kesb-i kel ü hüner eyler.

II

Ey olan bade-i ikbal ile sermest-i gurur!
Korkarım bir gün olur sen de olursun mahmur.

III

Hak Taalâ kimseyi bir ferde muhtac etmesin,
Yoksa halkın ettiği ihsane değmez minneti.

IV

Beni küçük düşüren payemin küçüklüğüdür,
Büyük belâya sokan gönlümün büyüklüğüdür.

V

Kişiye her işi âlâ görünür:
Kuzguna yavrusu anka görünür.

VI

Bizim şeyhin keramati olur menkul kendinden.
Şinasi

I

Ahibba şive-i yağmada mebhut eyler âdayı,
Huda göstermesin âsar-ı izmihlâl birde...

II

Kimse idrak etmedi mânasını dâvamızın,
Biz dahi hayranıyız dâva-yı bimânamızın.

III

Ruz-u mahşerde sorarlarsa nemiz var diyecek:
Biz bu dünyada günah etmedik insancasına.

IV

Gam-ı âlem kibar-ı âlemin gamsızlığındadır.

V

Müstaidd-i merg olan bimara Lokman neylesin.

VI

Dest ü payı bağıdır, biçare kurban neylesin.

VII

Rüşvetle irtikâba da lâzımdır iktidar.

Yenişehirli Avni

I

İç bade, güzel sev var ise akl ü şuurun;
Dünya var imiş ya ki yoğ olmuş, ne umurun.

II

Asude olan dersin eğer gelme cihana:
Meydana düşen kurtulamaz seng-i kazadan.

III

Bibaht olanın bağına bir katrası düşmez
Bâran yerine derrü güher yağsa semadan.

IV

Erbab-ı kemali çekemez nakıs olanlar:
Rencide olur dide-i huffaş zıyadan.

V

İdrak-i maâli bu küçük akla gerekmez,
Zira bu terazu o kadar sıkleti çekmez.

VI

Seyr etti hava üzre denir taht-ı Süleyman,
Ol saltanatın yeller eser şimdi yerinde.

VII

Yıldız arayıp gökte nice turfe müneccim
Gaflet ile görmez kuyuyu rehgüzerinde.

VIII

Onlar ki verir lâf ile dünyaya nizamat
Bin türlü teseyyüp bulunur hanelerinde.

Ziya Paşa

IX

Ayinesi iştir kişinin, lâfa bakılmaz,
Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde.

X

İnsana sadakat yakışır görürse de ikrah,
Yardımcısıdır doğruların Hazreti Allah.

XI

Kadı ola dâvacı ve muhızır dahi şahit,
Ol mahkemenin hükmüne derler mi adalet?

XII

Ümmid-i vefa eyleme her şahs-ı degalde:
Çok hacıların çıktı haçı zir-i begalde.

XIII

Zalim yine bir zulme giriftar olur âhır:
Elbette olur ev yıkanın hanesi viran.

XIV

En ummadığın keşfeder esrar-ı derunun:
Sen herkesi kör, âlemi sersem mi sanırsın?

XV

Allaha tevekkül edenin yaveri Haktır,
Naşad gönül bir gün olup şad olacaktır.

XVI

Allaha sığın şahs-ı halîmin gazabından:
Zira yumuşak huylu atın çiftesi pektir.

Ziya Paşa

XVII

Bed-asla necabet mi verir hiç üniforma:
Zerduz palan vursan eşek yine eşektir.

XVIII

Bed-maye olan anlaşılır meclis-i meyde:
İşret güher-i âdemi temyize mehaktır.

XIX

Nush ile yola gelmiyeni etmeli tekdir,
Tekdir ile uslanmıyanın hakkı kötüktir.

XX

Nâdanlar eder sohbet-i nâdanla telezzüz:
Divanelerin hemdemi divane gerektir.

XXI

Milyonla çalan mesned-i izzette serefraz,
Birkaç kuruşu mürtekibin cay-ı kürektir.

XXII

Bevval-i çeh-i zemzemi lânetle anar halk,
Sen kâbe gibi kendini hürmetle benam et.

XXIII

Bir yerde ki yok nağmeni takdir edecek gûş
Tazyi-i nefes eyleme, tebdil-i makam et.

XXIV

Manend-i şecer nabit olur sabit olanlar:
Her hangi işin ehli isen onda sebat et!

Ziya Paşa

I

Usanmaz kendini insan bilenler halka hizmetten
Mürüvvetmend olan mazluma el çekmez ianetten.

II

Muini zalimin dünyada erbab-ı denaettir:
Köpektir zevk alan sayyad-ı biinsafa hizmetten.

III

Cihanda kendini her ferdden alçak görür ol kim
Utanmaz kendi nefsinden de âr eyler melâmetten.

IV

Felekten intikam almak demektir ehl-i idrake
Edip tezyid-i gayret müstefid olmak nedametten.

V

Eder tedvir-i âlem bir mekinin kuvve-i azmi,
Cihan titrer sebat-ı pay-ı erbab-ı metanetten.

IV

Değildir şir-i derzencire töhmet acz-i akdamı,
Felekte baht utansın binasîb erbab-ı himmetten.

Namık Kemal

VII

Eden tahrib-i âlem inkisar-ı kalbidir halkın:
Gönül yıkma cihanı eylemek âbad lâzımsa.

VIII

Sana senden gelir bir işte ancak dad lâzımsa,
Ümidin kes zaferden gayriden imdad lâzımsa.

IX

Hake yüz sürmekle kaimse yer üstünde hayat
İhtiyar et altını hakin hayatın rağmine.

X

Mevta yakışır var ise rahat döşeginde,
İkdam ü tahammül gerek erbab-ı hayata.

XI

Hubb-u cah artar cihan oldukça makrun-u fesad:
Cisme za'f ettikçe istilâ tama' kuvvetlenir.

XII

Kimsenin lûtfuna olma talib,
Bedeli cevher-i hürriyettir.

Namık Kemal

I

Efkârı mülkü, şehr-i dili tahtıgâhıdır,
Her kimse kendi âleminin padişahıdır.

II

Tefekkür etmeli de bu cihana bir gelişi
Gidermeli kederi, bakmalı safaya kişi.

Mahmud Nedim Paşa

Hükûmet hikmet ile müsterektir,
Vezir olan hakîm olmak gerektir.

Yusuf Kâmil Paşa

Şane-i zülf-ü sühandir itiraz.

Cevdet Paşa

I

Vakt-i ikbalinde kasırdır ricalin himmeti:
Mürtefi oldukça şemsin sayesi maksur olur.

II

Müstakim ol, Hazreti Allah utandırmaz seni.

III

Biz de at oynatırız dur hele meydan olsun.

Diyarbakırlı Said Paşa

Merdümazarı nüveziş siteme rağbettir,
Zalime merhamet ef'iyi sıyanet gibidir.

Kâzım Paşa

Düzd-ü şeb şule-i mehtabdan olmaz mahzuz.

Eşref Paşa

Mütekebbirle kibr etme tasadduk sayılır,
Zalime cevır ü eza kılma ibazet gibidir.

Manastırlı Naili

Âkilân tâ söz mahallin bulmadıkça söylemez.

Meşhûri

Maslahat olmasına bir öhöcük lâzım imiş.

Recaizade Şefik

Edib olur kişi sermaye-i hayası kadar.

Recaizade Ekrem

Öyle eşşektir ki bâlâsındaki teşdidinin
Alet-i timâra benzer lâyuad dendanı var.

Ferid

I

Mârifet iltifata tabidir:
Müşterisiz metâ zayidir.

II

Ehl-i butlanın sözün tercih eden âdem midir?
Âdem ol isterse hasm olsun bütün âlem sana.

III

Toplanıp ehl-i hava her biri bir saz çalar:
Çelebi, böyle olur bizde de konser dediğin.

IV

İhtilâfatiyle uğraşmakta dehrin zevk yok,
Zevk anın mirsad-ı ibretten temaşasındadır.

V

Mudhikât-ı dehre ben ölsem de tasvirim güler.

VI

Gına vermez harîse âlem-i imkânı bahşetsen.

VII

Hased o rinde ki asudedir mezarında!

Muallim Naci

I

Bir zaman bulmaz fena dünyada erbab-ı himem:
Sahini mahvolسا da âsâr kendin gösterir.

II

Kendini bilmiyen âdem gibi nâdan olmaz:

III

Olup mecruh-u peykân-ı havadis tair-i devlet
Demâdem hun akar çeşmim gibi şehbal-i milletten.
Leskofçalı Galib

Tarz-ı âdabı gözet, münkir-i nâdn olma:
Killet-i daniş olur kesret-i güftara sebep.
Hersekli Ârif Hikmet

Sada-yı sim ü zer meydan alınca
Sükûnetyab olur diğer sadalar.
Eşref

İstemem ben fatiha tek çalmasıñlar taşımı.
Eşref

L Â E D R İ

Lâedri kelimesi edebiyatımızda malûm olmıyan müellif adı yerinde kullanılmıştır. Böylece divan şiirinde birçok meşhur mısrağlar Lâedri'ye mal edilmiştir. Bunların çoğunun müellifi, muayyen şairlerdir. Fakat mısrağ müellifinden daha çok tanıldığı için şair adı ihmal edilmiştir. Geniş bir inceleme ile Lâedri'ye mal edilen mısrağların mühim bir kısmının gerçek sahibi bulunabilir. Nitekim bizim tetkiklerimiz arasında bir haylısı tesadüfle bulunarak sahiplerinin adına yazılmıştır. Ancak, hepsinin tesbiti gibi hudutsuz bir araştırma yoluna gidilmemiş; hattâ birkaç şair arasında şüpheli olanların dahi Lâedri adına kaydı daha uygun görülmüştür.

Beyitler ve mısrağlar, son harflerine göre alfabe sırasıyla yazılmıştır.

A

I

Heman kendin sanır mihnette herkes itikadınca;
Felek derler buna, bir kimsenin dönmez muradınca.

II

Reha kabil değildir gayre muhtaç olmadan âdem:
Gülû minnetkeş-i dest ü dehendir bir içim suda.

III

Her gece kadr olsa kadrin kadri olmazdı, Şehâ!
Her hacir gevher olaydı gevher etmezdi baha.

IV

Sakın, keyfiyyetin sermest-i devlet dinlemez, açma!

V

Kimi der ki: Öldür, öldür! Kimi der ki: Kıyma,
kıyma!.

B

I

Kabiliyyet dad-ı haktır, herkese olmaz nasîb:
Sad hezar terbiye etsen bed-asıl olmaz edib.

II

Eşek altun külâh ile gezerse adıdır merkeb.

III

Söyleme ol sözü kim eyliyesin sonra hicab!

IV

Devlet olsa eğer zevale karîb
İşler işler kişi acîb garîb.

C

I

Namerde değil, merde Huda etmiye muhtaç.

D

I

Ah eyledikçe çıksa dilimden siyah dud
Sümbül görür başımda anı dide-i hasûd.

II

Komaz huzura seni ruzigârın etvarı:
Gubar isen de eder gâh pest, gâh bülend.

III

Muhibb-i sadık odur mukteza-yı hal üzre
Ya sarf-ı mal ede ahabına ya bezl-i vücud.

IV

Etmez kerim olanlar bab-ı ricayı mesdud.

V

Her ki halk andan olmaya hoşnud
Dergeh-i haktan oldürür merdud.

E

I

Külâhın sat da harceyle, müdahin olma bir ferde!
Cihanda kelle sağ olsun, külâh eksik değil merde.

II

Yelme hava-yı vuslat edip ah ü zar ile:
Kim başa çıktı sen çıkasın ruzigâr ile!..

III

Rahîbin ölmesine çare yoktur,
Vezir ola meğer Sultan Selim'e.

IV

Şah ageh gerektir ahvâle,
Vükelaya kalırsa vay hale!..

V

Kendisi muhtac-ı himmet bir dede,
Nerde kaldı gayriye himmet ede!..

VI

Sulh olmaz ise kabza-ı şemşir elimizde.

VII

Hılâf-ı meşrebimdir derd-i ser vermek ahibbaya.

VIII

İşte meydan-ı sühan gitmiyelim Şiraz'e.

IX

Kimsenin yok medhali ben kendim ettim kendime.

X

Bab-ı saray-ı sırr-ı dili açma cahile
Şah-ı cihan olursa da ol izz ü cah ile!

XI

Gördün zemaneyi uymadı sen uy zamaneye.

İ

I

Talihin olmayacak bürc-ü saadette havi
Senevi masraf ile besliyemezsin sen evi.

II

Minnet ile korkma gülü, al eline süseni!
Geçme namert köprüsünden, ko götürsün su seni!

III

Geçme namert köprüsünden, ko götürsün su seni!
Yatma tilki gölgesinde, ko yesin aslan seni!

IV

Ruşen görünür her kişiye kendi mahalli.

K

I

Sal keşti-i umurunu bahr-i tevekkül'e,
Aç badıban-ı himmeti, yan gel de seyre bak!

II

Cihanda bulmadım yâr-ı muvafık,
Muvafık sandığım çıktı münafık.

III

Ekmiyen biçmedi bu mezraada velhasıl,
Kime lâzım ise ekmek ana lâzım ekmek.

IV

Kâr-ı evvelde kişi âkıbetendiş gerek.

V

Söyliyenden dinliyen arif gerek.

L

I

Mütefavit olur elbette ukul,
Meşveretle bilinir her makul.

II

Ehl-i dikkat katradan ummana eyler intikal.

III

Kelle sağ olsun cihanda bir külâh eksik değil.

IV

Bar olma sakın kimseye, mümkün ise yâr ol!

M

I

Yeni ahbaplarını eyleme hatırdan dûr,
Eski yâranlarının başı içün, sultanım!

II

Devlet istersen kanaat, rahat istersen ölüm.

III

Ne çekersem çekerim sahte vakarı çekemem.

N

I

Zahid! Bu bürudetle eğer duzaha girsen
Bir lûle duhan içmeğe ateş bulamazsın.

II

Karînin Hatem-i Tay olsa arz-ı ihtiyac etme:
Şikest eyler, benim canım, kişinin istemek kadrın.

III

Etmez bu gönül nale ile derdini ifşa:
Bülbülleri dembeste olur gülşen-i razın.

IV

Sen yine eski har ü eski palan;
Kaçan âdem olacaksın, hayvan?

V

Ab-ı pake ne zarar vakvaka-i kurbağadan.

VI

Hazer et suret-i haktan görünen bâtıldan!

VII

Bilirler şairin bir mısra-ı bercestden kadrin.

VIII

Sukut ettiyse bir kevkeb sipihri bekarar olsun:
Yere düştüyse bir meyve dirahı payidar olsun.

IX

Revnak verir dü âleme çift olsa merd ü zen,
Böyle buyurdu nutfeden ol merd ü zen düzen.

X

Kimse ölmüş yok cihanda, ey gönül, aç olmadan;
Yektir aç olmak kişi namerde muhtaç olmadan.

XI

Muhibb-i sadıkı yektir kişinin akrabasından.

XII

Defter ü divana sığmaz söz çıkar divaneden.

XIII

Ne sen bir kimseden incin, ne senden kimse incisin.

XIV

Afv racihtir beray terbiyet tekdirden.

XV

Müşteriyi didesinden hisseder tacir olan.

XVI

Gözün aç, gafil olma, bir dahi dünyaya gelmezsin!

XVII

Rakîb ölsün de Mevlâ cennet-i âlâda yer versin.

XVIII

Çok görmüşüz zevalini gaddar olanların,
Kûtah olur hayatı sitemkâr olanların.

R

I

Zalimin rişte-i âmalini bir ah keser,
Mâni-i rızık olanın rızkını Allah keser.

II

Seha ile anılır hep ekâbir-i eslâf,
Atâdır eyliyen erbab-ı devleti meşhur.

III

Ruzedarım diyerek suretin ekşitmişib:
Zahidâ, söyle, bu turşu ne bu perhiz nedir?

IV

Âkil ne şad olu bu cihanda ne gam çeker,
Cahil hemşire şad olayım der elem çeker.

V

Ne söylemekte selâmet, ne sabra takat var;
Derun-u âşık-ı şeydada böyle hayret olur.

VI

Bilmem ki neyle def'-i gam etsin bu ehl-i dil:
Bir bade var cihanda anın da humarı var.

VII

Bu dehr-i pürteabde nail-i cah olmağa lâbüd
Utanmaz yüz, tükenmez söz, işitmez bir kulak ister.

VIII

Bir kadeh meydır şırası, terk ser sermayesi:
Haceler kâlâ-yı aşkı yok yere endazeler.

IX

Keremden özke keramet olur mu âdemde,
Alelhusus ola vaktinde runûla-yı zuhur.

X

Yâr için ağyara minnet ettiğim aybe eyle:
Bağıban bir gül için bin hâra hizmetkâr olur.

XI

Yürü deryadil olup eyle tahammül, yoksa
Ruzigârın önüne düşmiyen âdem yorulur.

XII

Ne kendi eyledi rahat, ne halka verdi huzur,
Yıkıldı gitti cihandan, dayansın ehl-i kubur.

XIII

Def'-i gam çaresi mahbub ile meydır derler,
Rahat-ı ruh ü revan bu iki şeydir derler.

XIV

Halka gadr eyliyenin âkıbeti hayr olmaz,
Kendi bulmazsa da bir gün olur evlâdı bulur.

XV

Zevali gussasın çeksin deyu nimet verir, yoksa
Felek haşa ki erbab-ı dilin şad olduğun ister.

XVI

Ah ile nail-i vuslat olamazsın, ey dil:
Öyle kâlâyı sana bad-ı hava vermezler.

XVII

Mazi ile müstakbele sarf eyleme ömrü!
Hal ehli için hiç biri maksud değildir.

XVIII

Mal ü menale sahip âlemde nice har var,
Yemez yedirmez asla götürür anı har vâır.

XIX

Şecaat resmini sanman ki ancak hünfeşanlıktır,
Sipahiler içinde hile hem bir pehlivanlıktır.

XX

Tabiat talib-i zevk u tarebdır,
Tarîk-ı adl kanun-u edebdir.

XXI

İhtiyar olsam da gönlüm tazedir.

XXII

Tîğ-ı bâtın tîğ-ı zâhirden beter hunriz olur.

XXIII

Bu neş'enin sonu elbette sergiranlıktır.

XXIV

Kabil-i irşad olan insan olur.

XXV

Gül-ü ter sonra gelir gülşene, evvel has ü hâr.

XXVI

Şem' her kande belirse cem' olur pervaneler.

XXVII

Dem vurur akl-ı Felâtun'dan nice divaneler.

XXVIII

Ruzigârın germ ü serdin görmiyen âdem midir?

XXIX

Telâş-ı hırs-ı bica âdemi mahrum-u kâm eyler.

XXX

Maraz-ı aşka deva eyliyemez Lokmanlar.

XXXI

Asiyab-ı devleti bir har da olsa döndürür.

XXXII

Böyle kalmaz, koy gönül, essin savursun ruzigâr.

XXXIII

Viran olacak kasra bu zinet çoktur.

XXXIV

Viran olası hanede evlâd ü ayal var.

XXXV

Fırsatı fevt eyleme el vermiş iken ruzigâr.

XXXVI

Hüsn-x hulk âdeme sermaye-i asayiş olur.

XXXVII

Ölümden gayriye hep çare vardır.

XXXVIII

Ağla, eyle gözlerim, ağla, ne gelir var ne gider.

XXXIX

Geçmiş zaman olur ki hayali cihan değer.

XL

Bülbül ağlar, gül güler, âlem temaşa der gider.

XLI

Şimdi sanem misali pereştîş gurusadır.

XLII

Kem söz ile kalp akça yine sahibinindir.

XLIII

Ehli vardır her işin, anı mukallit ne bilir?

XLIV

Hasmın sitemin anlamamak hasma sitemdir.

XLV

Bilmez, Efendi, çok yaşıyan, çok gezen bilir.

S

I

Olur ikbali bâzın bâzının idbarına bâis.

II

Çeşm-i ibretle nazar kıl, görme bir şey'i abes.

T

I

Şeb-i yeldayı müneccimle muvakkıt ne bilir:
Müptelâ-yı gamaşor kim geceler kaç saat.

II

Bad-ı sümum-u kahr ile peşmürde olsa da
Bağ-ı derunu pür semer eyler selâm-ı dost.

III

İntizam-ı âlemin kanunudur mevt ü hayat.

U

Gönüller hasta, hatırlar şikeste bir zamandır bu.

Z

I

Ne kadar şulefüruz olsa da şem'-i zalim
Ah-ı mazlum ile elbette söner, çok sürmez.

II

O edalar, bu tebessüm bize dektir, biliriz;
Gülü târife ne hacet, ne çiçektir biliriz.

III

Çok tecrübe ettim hele ben bezm-i cihanda:
Bir dilber ü bir bade olan yerde gam olmaz.

IV

Buna kim âlem-i imkân derler,
Bunda olmaz deme, olmaz olmaz.

V

"Olmaz! olmaz!" deme, olmaz olmaz.

VI

Tahsil-i kemalât kem âlât ile olmaz.

VII

Bazı âdem köpeğe hoş, kediye pist diyemez.

VIII

Hemdem bulunur, yâr-ı vefadar ele girmez.

IX

Ağız bal anmağ ile tatlı olmaz.

S O N

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sultan Veled	4	Cinani	12
Şeyyad Hamza	4	Hüdayi	13
Hoca Dehhani	4	Şami	13
Gülşehri	4	Gazali	13
Aşık Paşa	4	Sabayi	13
Kadı Burhanettin	4	Hevesi	13
Ahmedi	5	Kami	13
Ruşeni	5	Kavsi	13
Şeyhi	5	Remzi	14
Mesihi	5	Girami	14
Adli (II. Bayezid)	5	Fıraki	14
Andelibi	5	Hatemi	14
Huffi	5	Hayreti	14
Ahmed Paşa	6	Kefeli Hüseyin	14
Necati	7	Makali	14
Kemalpaşazade	8	Ahi	15
Fuzuli	9	Beyani	15
Hayali	10	Figani	15
Zati	10	Kadri	15
Cenabi Paşa	10	Kâtibi	15
Muhibbi (Kanuni		Nafizi	15
Süleyman)	11	Şahidi	15
Bahri Dede	12	Nev'i	17
Yahya Bey	12	Ruhi	19
Cafer Çelebi	12	Nef'i	19
Semai	12	Şeyhülislâm Yahya	20

Şeyhülislâm Bahayî	21	Cazim	33
Fehim	22	Yesri	34
Naili	23	Şehri	34
Atayî	24	Agah	34
Mantıkî	24	Nahifi	35
Sabri	24	Nazim	35
Riyazî	24	Nedim	36
Şefîî	24	Atıf	37
Mezaki	24	Lebib-i Âmidî	37
Halimî	25	Şeyhülislâm Vassaf	37
Sani	25	Necib	37
Hurrem Paşa	25	Nesib	38
Haylî	25	Valî-i Âmidî	39
Ferruhi	25	Sami	39
Bahşı	25	Seyyid Vehbi	40
Zamirî	26	Kırımlı Rahmi	41
Veysi	26	Raşid	42
Nergisi	26	Çelebizade Asım	44
Nabî	27	Beylikçi İzzet	44
Yazıcı Raşid	30	Osmanzade Taib	45
Cem'î	30	Neyli	45
Sabit	30	Kâmi	45
Mahir Baba	32	Antakyalı Münif	45
Derviş Şinasi	32	Hami-i Âmidî	46
Fenni	32	Nüzhet	47
Fasih	32	Hâzık	48
Fami	32	Hatem	49
Talib	32	Nevres-i Kadim	49
Rüşdi	32	Beliğ	50
Faiz	33	Haşmet	51
Razî	33	Ragıp Paşa	51
Kelim	33	Fitnat Hanım	51
Salik	33	Şeyh Galib	51

Sümbülzade Vehbi	57	Şahingiray	
Enderuni Fazl	58	Abdülhak Molla	68
Megalecizade Esad	58	Esad Muhlis Paşa	68
Vakanüvis Pertev	58	Âli	68
Neşed	58	Şinasi	69
Arifi Ahmet Paşa	59	Yenişehirli Avni	70
Şâkir	59	Ziya Paşa	71
İbrahim Hakkı	59	Namık Kemal	74
Kâni	59	Mahmud Nedim Paşa	76
Süruri	60	Yusuf Kâmil Paşa	76
Halimgiray	60	Cevdet Paşa	76
İffet	61	Diyarbakırlı Said Paşa	76
Basiri	61	Kâzım Paşa	77
Azmi	61	Eşref Paşa	77
Danış	61	Manastırlı Naili	77
Lebib	61	Meşhuri	77
Vakanüvis Esad	62	Recaizade Şefik	77
Vasıf	63	Recaizade Ekrem	77
İzzet Molla	65	Ferid	77
Süleyman Fehim	66	Muallim Naci	78
Hızrağazade Said	66	Leskofçalı Galib	79
Refi-i Kâlâyî	66	Hersekli Arif Hikmet	79
Leylâ Hanım	67	Eşref	79
Aynî	67	Lâedri	81
Pertev Paşa			